

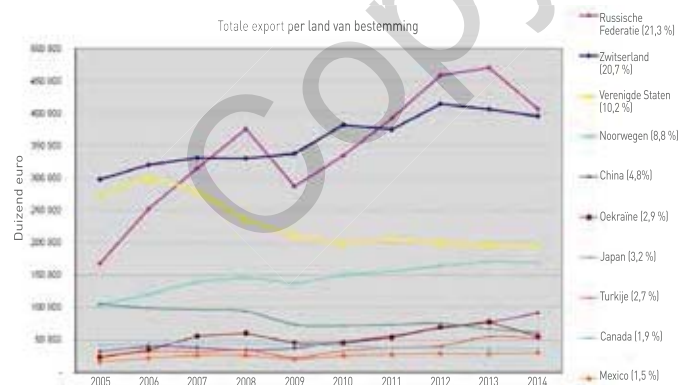
EXPORT SIERTEELT ONDER DRUK RUSLANDBOYCOT

Het is twee jaar geleden dat Rusland een importstop afkondigde voor Europese land- en tuinbouwproducten. De impact daarvan voor de sierteeltsector is vooral indirect. Er waren immers al grote rechtstreekse gevolgen voor de boomkwekerij door een fytosanitaire stop die al in de zomer van 2013 werd ingesteld voor planten bestemd voor opplant. Daar bovenop kwam de devaluatie van de roebel na de zomer van 2014 én de instabiliteit van een hele regio. Hierdoor daalde de koopkracht in een tot dan ook voor de sierteelt groeiende exportmarkt. Er kwam vanaf augustus 2015 nog bijkomende druk omdat Rusland extra beperkende importmaatregelen voor snijbloemen trof.

.....
Koen Tierens, secretaris AVBS

Rusland en Oekraïne belangrijke exportbestemming voor de Europese sierteelt

Ons land realiseert voor sierteelt een positief handelssaldo van 148 miljoen euro en komt daarmee binnen Europa op de 3e plaats na Nederland en Denemarken. Bekijken we de sierteeltextport vanuit Europa naar de zogenaamde derde landen, dan blijkt het groeiende belang van Rusland en Oekraïne tot 2013 of dus vóór de conflictsituatie tussen beide landen en na de Russische importban in 2014 (zie figuur).

De grote diversiteit aan producten maakt een analyse van de Ruslandsituatie voor de Belgische of Europese sierteeltsector echter zeer complex. Enerzijds is sierteelt niet rechtstreeks betrokken bij de importban. Anderzijds is er wel de koopkrachtdaling in de regio en het feit dat sierteelt daar met haar "luxeproducten" gevolgen van draagt. Bovendien werd door Rusland op 1 juli 2013 eerder al een rechtstreekse importstop ingesteld omwille van Russische twijfel over de effectiviteit van het Europees plantenziektebeleid, voornamelijk voor gewas-

▲ De ruime Russische regio kende vanaf 2013 een terugval in de boomkwekerijmarkt.

sen uit de boomkwekerij voor verdere opplant. In augustus 2015 kwamen er ook nog eens beperkende maatregelen tegen import van snijbloemen uit Nederland. Die complexiteit maakt dat zeker niet alles kan aangetoond worden met cijfers, maar gevolgen inzake druk op de sierteeltextportmarkt zijn er wel degelijk.

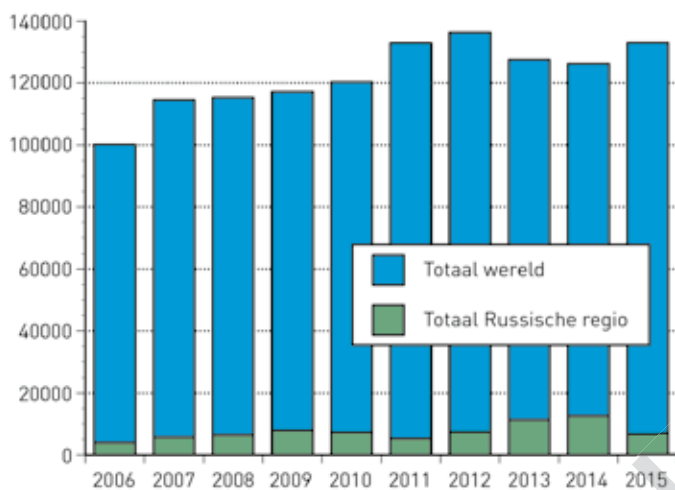
Gevolgen voor onze boomkwekerij, knolbegonia en snijbloemen?

Veel sierteeltproducten worden niet rechtstreeks geëxporteerd naar Rusland en omdat we enkel beschikken over Eurostatcijfers die rechtstreekse exportgegevens bevatten, is het niet eenvoudig de gevolgen van de Ruslandsituatie voor de Belgische sierteelt aan te tonen. Uit gesprekken zowel met

producenten als handelsbedrijven blijkt echter steeds het moeilijke verloop van de markt in de ruime Russische regio vanaf 2013 en vooral na 2014 door koopkrachtdaling.

• Boomkwekerij

Voor boomkwekerij kijken we naar de ruime regio van Rusland en zijn buurlanden die voorkomen in de exportstatistieken. De tabel toont dan effectief de marktgroei van deze regio sinds 2006. In 2014 komt bijna 10% van de totale export in boomkwekerijproducten uit België. Daarbij zien we ook de nodige marktverschuiving naar landen zoals Polen, Uzbekistan, Tajikistan en Hongarije vanaf 2013 waar voorheen onder meer Rusland en Oekraïne de groeiers waren. We stellen vooral ook een effectieve grote daling van de ruime Russische regio in 2015 (-46%) vast met terug enig herstel in het eerste kwartaal van 2016 t.o.v. 2015 (+19,5%). De vraag is of dit structureel zal zijn.

▲ Export van Belgische boomkwekerijproducten (in 1000 euro)
Bron Eurostat, met bewerkingen van VLAM en AVBS

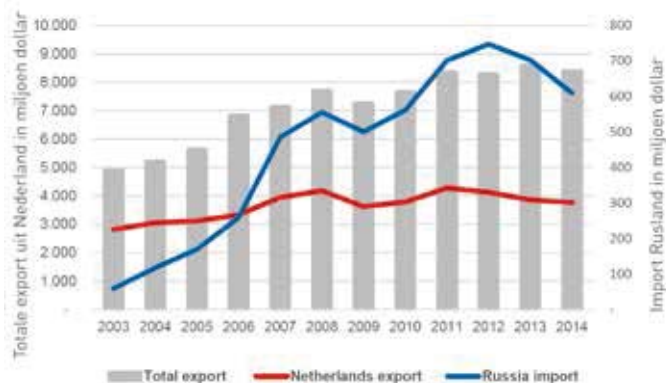
(* De Russische regio omvat Polen, Oezbekistan, Turkije, Kazachstan, Letland, Bulgarije, Roemenië, Kyrgizië, Litouwen, Tadzjikistan, Hongarije, Oekraïne, Rusland, Georgië, Azerbeidjan, Armenië en Estland.

• Knolbegonia

Knolbegonia is niet apart opgenomen in de eurostatcijfers, maar uit gesprekken met handelsbedrijven blijken vergelijkbare cijfers als voor de boomkwekerij hierboven. Belangrijke groeilanden waren Rusland en Oekraïne, maar ook al bedraagt de afzet van knolbegonia in centraal en Oost-Europa vandaag nog zo'n 30%, ook hier is sprake van marktverlies in de ruime Russische regio met ook verschuiving naar onder meer Polen en Roemenië in plaats van de groei die er anders had kunnen zijn.

• Snijbloemen

Er zijn nog verschillende snijbloementelers die via Nederlandse bloemenveilingen grotere volumes bloemen verhandelen naar diverse exportlanden. Een groeimarkt tot 2012 daarbij was zeker Rusland. Vanaf 2013 stabiliseerde die groei echter om daarna snel te dalen. Zo evolueerde de export van snijbloemen vanuit Nederland en andere landen naar Rusland van 702 miljoen dollar in 2013 naar 613 miljoen dollar in 2014 om vervolgens in de eerste 5 maanden van 2015 opnieuw ruim 30% terrein te verliezen. Recentere globale exportcijfers sierteelt vanuit Nederland naar Rusland spreken over een algemene daling in 2015 van zo'n 25%. Daar tegenover vormden vooral het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Polen en Italië substantiële groeimarkten die dit exportverlies ruim compenseerden.

▲ Wereldwijde exportevolatie van snijbloemen vanuit Nederland versus importevolatie in Rusland (Bron: Fruit&Vegetable facts)

Acties Boerenbond en AVBS

Al na de aankondiging van het Russische embargo op planten bestemd voor de opplant, schoten Boerenbond en AVBS onmiddellijk in actie. Een overzicht.

- Vooraan op de agenda stond de vraag om in overleg met FAVV en de Europese beroepskoepel COPA-Cogeca te onderhandelen met Rosselkhoznadzor (Russisch federaal bureau voor fytosanitaire zaken) om de handel terug te kunnen normaliseren. Een bijkomende reactie kwam er natuurlijk onmiddellijk na de aankondiging van het algemene Russische embargo op land- en tuinbouwproducten. Het actieterrein werd ruimer met de volgende uitgangspunten in onze eisenbundel.
- Deze crisis vereist een Europese aanpak. De getroffen sectoren moeten gecompenseerd worden met algemene middelen uit de EU-begroting, want de agrovoedingssector wordt hier getroffen door politieke conflicten waarmee hij verder niets te maken heeft.
- De federale en de Vlaamse overheid moeten flankerende maatregelen nemen om de gevolgen van deze crisis in onze sectoren te milderen.
- Onze sector moet, met de hulp van de overheid, sterk inzetten op export en promotie.

Na 2014 werden er al heel wat **maatregelen** voorgesteld en op vraag van Boerenbond en AVBS gerealiseerd op het **federale zowel als Vlaamse niveau**.

- > Meer inspanning voor bijkomende export met extra personeel en middelen voor de exportcel van het FAVV. Deze exportcel werd opgericht om de diverse niveaus van de overheidsdiensten (VLAM, FIT, Buitenlandse Zaken, FOD Economie, FAVV), beroepsorganisaties (ABS, Fevia en Boerenbond) en sectororganisaties (BCZ, FVP, VBT, Freshtrade ...) goed op mekaar te laten afstemmen. Buitenlandse Zaken trekt deze cel, samen met het FAVV. Doel is het zoeken naar nieuwe exportkansen en het verdiepen van 'pas geopende' markten. Anderzijds moet de exportcel ervoor zorgen dat informatie snel doorstroomt naar geïnteresseerde exporteurs of bedrijven. Begin juli spraken Boerenbond en AVBS nog met Pieter De Crem, staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, over het belang van deze exportcel en de situatie rond de fytosanitaire maatregelen van Rusland.
- > De mogelijkheid tot vrijstelling en uitstel van betaling van sociale bijdragen.
- > Een extra waarborgregeling bij schuldherschikking en een regeling voor de toekenning van overbruggingskredieten bij tijdelijke liquiditeitsproblemen.
- > Een extra waarborgregeling bij kredieten binnen het VLIF,

waardoor op bedrijven ook vlotter liquide middelen beschikbaar worden.

- > Verder werden binnen VLAM ook voorstellen gedaan voor de activatie van een exportcoördinator sierteelt voor het zoeken van nieuwe markten, het begeleiden van overleg inzake exportvoorwaarden en aansluitend de promotie van onze sierteeltproducten. Daarnaast blijft VLAM natuurlijk inzetten op promotie in onze buurlanden. VLAM spendeerde in 2015 nog 1,06 miljoen euro aan sierteelt promotie, ongeveer 65/35 verdeeld over binnen- en buitenland. Voor 2016 zet VLAM op vraag van de sector in op een verdeling 55/45 van de beschikbare middelen dus meer op het buitenland.

Op onze agenda

De sierteeltsector is onrechtstreeks de dupe van deze handelsoorlog en vraagt aan de politici om blijvend inspanningen te leveren om de grenzen te openen voor Europese land- en tuinbouwproducten en om te zoeken naar een oplossing voor de fytosanitaire maatregelen. De komende weken zullen er opnieuw ontmoetingen plaatsvinden met politici waaronder Europarlementariërs.

Om de consumptie van sierteelt te doen toenemen, onderneemt VLAM allerhande acties. In het binnenland bestaan die

uit generieke promotie, onder meer via radiocampagnes rond moederdag, een 'Plant nu de lente' en de jongerencampagne gefocust op sociale media via www.floor.be. Verder focust VLAM zich op het vergroten van ons marktaandeel in de buurlanden door het organiseren van groepsdeelnames aan vakbeurzen. Tegelijk wordt ingezet op potentiële groeimarkten door het organiseren van contactdagen (bv. Baltische Staten).

- > Het promotiebeleid moet afgestemd worden op de nieuwe markten en we hebben grotere budgetten nodig om dat snel te realiseren. De nieuwe Europese promotieverordening, met een cofinanciering van 80% biedt kansen maar deze projecten moeten ook goedgekeurd geraken.
- > Verder zijn we vragende partij voor fiscale stimuli die de provisionering op bedrijfsniveau bevorderen. Dat zal bedrijven ertoe aanzetten om financiële buffers aan te leggen in een volatiele markt.
- > Boerenbond vraagt ook aanvullende sociale maatregelen bovenop het eerder goedgekeurde pakket, om de bedrijven in deze crisisperiode te ondersteunen.
- > We moeten bovendien durven innoveren in crisistijden en daarom blijven inzetten op het ondersteunen van onderzoek, innovatie en veredeling. ■